Anul I Nr. 7

4 pagini 3 Lei

DUMINICĂ 3 NOEMBRIE 1940

INVIEREA

SĂPTĂMÂNAL DE POLITICA ŞI CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BUCUREŞTI
Str. Popa Petre No. 42 Etaj II¹
Telefon 2.33.55

DIRECTOR
TOMA VLĂDESCU

ABONAMENTE
Pentru particulari 150 lei pe an
Pentru instituţii 2000 lei pe an

Inscris la Tribunalul Ilfov Registrul periodicelor sub Nr. 93/940

Puterea lui A. C. CUZA

Omul! - În vechiul regim... A. C. Cuza cenzurat! Biruinţa

de TOMA VLĂDESCU

De câte ori până astăzi am luat condeiul, cu destuă emoţie mărturisim, ca să ne apropiem de A. C. Cuza mai mult, ca să-l arătăm par'că mai liber, intreg privirilor noastre puţin rătăcite — şi ca să dăm desigur cel mai modest omagiu omului pe care timpul de astăzi pare încă destul de puţin pregătit să-l cunoască! De câte ori... Nu m'aş mai pricepe să spun! Dar iată atâtea pagini şi articole scrise — aş aduna uşor un volum... — atâtea atente, atâtea pasionate căutări în jurul omului prodigios pe care nici studiul cel mai amplu n'ar isbuti uşor să-l cuprindă... A-l căuta însă pe A. C. Cuza aşa cum il vrem şi il ştim, intreg, a-l solicita în toată fiinţa lui — în care aş vrea să spun că trăeşte mai ales un mare artist — este puţin a încerca să pătrundem, aproape, adâncile secrete irevelate ale Adevărului, tainele inseşi ale Virtuţii. Cine nu s'ar intimida! Este însă onoarea pe care o revendicăm de a fi ştiut s'o facem de atâtea ori până azi — de a o fi făcut mai ales, ca şi acum de altfel, în ceasuri, în zile, în ani chiar în cari nimeni aproape nu s'ar fi gândit că era bine şi trebuia...

Noi n'am cultivat însă locurile comode — şi nu vom putea fi găsiţi cu niciuna din acţiunile noastre în situaţii uşor accesibile. Dacă nu ne-au plăcut nici odată, vom mărturisi că nici astăzi ele nu au asupra noastră nicio seducţie! Dar am stat de cele mai multe ori — dacă nu totdeauna chiar! — în stradă, în vâltoare, în luptă,... şi aici pe A. C. Cuza a trebuit să-l găsim, el cel dintâi, ca într'un domeniu propriu şi numai al lui, strecurând activ în sufletele frumoase, voluptatea nu fără destul amar a înălţimilor singuratece...

Lumea interioară a lui A. C. Cuza

Ne-am pasinat de locurile astea... Dar ne-am pasionat de A. C. Cuza atunci! Şi a fost aceasta condiţia în care n'am fi putut iubi decât Adevărul, eroismul, sacrificiul — condiţia în care legile creştine ne apăreau par'că pentru întâia oară să corespundă cu rosturile noastre de viaţă. Da!, trebuia să ne despărţim de noi, — şi trebuia să ne dăruim... Nu era aceasta însăşi viaţa lui A. C. Cuza? Va trebui să spuenm de altminteri că solidaritatea noastră cu A. C. Cuza aici s'a manifestat şi aici am avut s'o simţim intâi—in faptul acesta al unei vieţi care n'a semănat cu nimic din tot ce ni se oferia să vedem. Un suflet care-şi găsise deplin confort spiritual în această sumbra energie a lui Mihail Eminescu şi care ştiuse deopotrivă să soarbă ca o vastă respiraţie, ca o altă linişte par'că, desgustul crud al lui Caragiale — uunl din cei mai mari Români din câţi au trăit — o sensibilitate in sfârşit care mult timp s'a exaltat în Barrès, privia acum pe acest om atât de independent şi liber care ne învăţa puţin secretul depărtat al onoarei, care ne lăsa să pricepem frumuseţea aristocratică a distanţei şi care mai ales ştia, atât de însetat, să fie nemulţumit... „La terreur d'être bête et satisfait" spunea unul din maeştrii anilor mei mai tineri. Această febră, setea aceasta care dă o lungă tinereţe, fără sfârşit, la A. C. Cuza mi-a fost dat s'o găsesc—nimeni n'a mai avut-o avut-o în ţară la noi —, şi vă invit să-l priviţi! Degetul lui mereu ridicat, în sus, şi toată atitudinea protestatară — ...elegantul gest care nu-l părăseşte! — este în A. C. Cuza fără îndoială semnul înaltlului foc din lăuntru, al marei Nemulţumiri care nu se termină...

Dar se pricepe astfel tot ce putea să ne dea A. C. Cuza, când izbuteam să-l privim, se pricepe oare elanu acesta, ca un flux vital, din misterul bogat al esenţelor, pe care A. C. Cuza ajungea să-l ofere vieţilor noastre tinere la cele dintâi afirmări?

A. C. Cuza — protestează!
In stânga lui, d. Toma Vlădescu.

Ştiu bine că „popularitatea" lui A. C. Cuza — dacă ni se îngăduie aici un cuvânt atât de electoral! — răsunetul atât de puternic, adesiunile lui unanime, nu vor trebui căutate atât în aceste austere înălţimi unde el, fără să ştie poate, a isbutit să cheme totuş pe cei mai delicaţi dintre noi.

Dar pentru mine A. C. Cuza a fost mai intâi această filosofie aproape împăcată a unei vieţi care-şi poate găsi raţiuni, imposibile altfel — ...raisons de vivre! — care-şi poate găsi mângâeri şi mai ales largi ferestre spre alte nădejdi... Nu, desigur!, vieaţa nu e atât de săracă, ca nu va ajunge pentru noi niciodată la acest punct mort în care vom strânge braţe zadarnice ca să nu cuprindem în ele decât umbrele de neant... Acest mare nemulţumit ne iniţia însă în opera care nu se împlineşte şi care astfel ne va solicita până la sfârşitul vieţei, până la sfârşitul puterilor noastre! Această luptă continuă — vivere est militare..., spune el undeva — această febra de mari construcţii care da unei lumi strâmte atâtea nebănuite ieşiri, oroarea de mediocru, tot ce face uritul vieţei, groaza lui de concesii sau de transacţii, adevărul întreg al fiinţei noastre în sfârşit, iată ce ne spunea mai ales omul acesta care a ştiut atât de bine să-şi ascundă durerea, purtând printre noi, mereu lapidat, predestinările lui de martir, şi azvârlind numai zâmbetul îndrăsneţ al epigramei peste atâta lume nevrednică să-l privească!

INTRE CEI SIMPLI ŞI MULŢI...

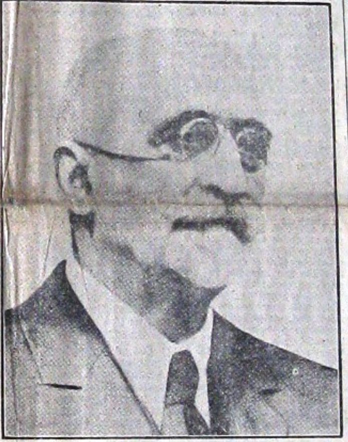
E un tablou romantic aproape, dar contrastele noastre şi atâtea neverosimile măsuri, de data asta nu vor fi în niciun fel inventate... Oricât s'ar părea de curios, lumea noastră are totuş incalculabilele aspecte de cel mai crud romantism — şi de aceea poate desordinea e atât de stăpână!

Unde l-am cunoscut pe A. C. Cuza întâi? Imi amintesc, ca şi azi aproape, de o dimineaţă însorită lângă cazarma pompierilor din Dealul Spirei, — pe o estradă improvizată. O! A. C. Cuza n'a cunoscut de prea multe ori somptuoasele tribune solemne acoperite de covoare... şi tricolor. Dar a vorbit pretutindeni! A vorbit studenţilor la Universitate desigur, a vorbit ţăranilor, — şi cuvântul lui care râde atâta de grav, care taie atât de adânc a răscolit toate straturile societăţii noastre, până la cei din urmă oameni şi până în fundul mahalalelor, ca în această dimineaţă atâta de depărtată de care îmi aduc aminte acum.

In jurul „tribunei" din scaune şi din mese, o lume destul de săracă, din tot ce au stările noastre mai uitat şi mai miser, se simţia cuprinsă lent de o confusă adoraţie care trebuia să crească vertiginos, ca o convertire, ca o trecere în altă lumină — şi se pasiona acum să asculte cuvântul omului acesta liber care cu braţul lui ridicat ştia să deschidă atât orizont... Aproape copil atunci, în această mulţime, de atât tumult, dar şi de atâta tăcere, eu m'am gândit, înfiorat puţin, că şi Iisus pe cei simpli i-a căutat mai întâi, cu ei s'a înţeles — în cătunele umile, pe margimea lacurilor, între pescari...

Ştia A. C. Cuza desigur că viaţa adevărată nu se trăeşte comod, că Adevărul este luxul acestei lumi pe care nu-l cucerim decât cu toate sfâşierile noastre — şi ştia mai ales că atâtea locuri înalte nu sunt decât noroiul, praful tălpilor lui la care cei mai mulţi ajung numai în genunchi şi pe brânci, când din şira spinării lor nu mai rămâne nimic... Locuri de tranzacţie, de minciună, de neadevăr şi de compromis, — A. C. Cuza, toată viaţa lui, le-a urit! Dar i s'au aruncat pe umeri în aceşti ani din urmă... „Onorurile" au venit să-l cuprindă, să-i dea ranguri se pare, şi poate chiar înălţimi... O să vedem! Până atunci aş vrea să întreb dacă nu cumva onorurile acestea au avut nevoe de A. C. Cuza! Dacă n'au avut nevoe de el ca să-şi refacă tocmai un prestigiu de care nu-l mai aveau... Dar prin atâtea accidente A. C. Cuza n'a trecut decât zâmbitor! Trist? Fără îndoială — dar tri- să fie mulţumit oare,... acum — acum cel puţin?

Dar surâsul lui singur ar fi ajuns să nu mă lase s'o cred... Apoi, caşicând ar fi trebuit să-mi răspundă, ca o replică pe care nu putea s'o reprime:

stejea nimeni nu şi-a ascuns-o mai mult decât el! Iată-l ministru de Stat, în acest eroic guvern de o lună, — în seara în care depunea jurământul, A. C. Cuza, cu joben şi cu frac, cu tot acest aparat... solemn... care-l încurcă! Eu îl priviam, tăcând:

— Ei iubite amice... Iubite Toma Vlădescu, mă vezi... în ce hal am ajuns!

Şi râsul lui făcea un potrivit ecou acestei splendori...

Era „ministru"... Nu însă, nu aceste „onoruri" îi trebuiau lui A. C. Cuza — dar vieaţa lui liberă, în care cuvântul să şi-l spună întreg şi în care tot atât de liber să poată servi! Nu aceste ostentaţii, nici pompe, nici fotografi, nici lume, — dar departe de tristele vanităţi care de atâtea ori ne strâmbă figura, singur şi cu toţi, în mulţimea umilă, în mijlocul acestui neam pe care nu ştiu câţi l-au putut iubi atâta de mult ca el!

Se pricepe atunci dece am fost lângă A. C. Cuza, dece nu l-am mai putut părăsi — dece nu l-am putea părăsi mai eles? El ne-a deschis într'adevăr, într'o ţară de atâtea contraste, o oază de altă linişte, această bogată lume interioară în care noi înşine eram învăţaţi să trăim, — dar în care puteam să pricepem acum cele mai sigure forme ale unei vieţi întregi, energie, jertfă, eroism, incalculabile comori de nobleţe! Omul acesta pe care nimic n'a putut să-l supună, nu ne-ar fi cerut poate decât să-l privim pentru ca, din lecţia lui cel puţin, să înţelegem rosturile altei lumi decât aceea a larvelor care se târăsc în miseria noastră comună!

Vieaţa lui, vieaţa lui A. C. Cuza atât de activă totuş, e un cristal de limpiditate solară în care eu îndrăznesc să cred că apar cele dintâi aspecte întregi ale lumii noastre morale. Niciun om nu şi-a sfărâmat vanităţi şi ambiţii cu atâta superb surâs...

Niciun om n'a avut mai puţine vanităţi, nici mai puţine ambiţii! Dar niciunul mai eles nu a trăit atât de intens pentru alţii, şi deloc pentru sine, — ca să facă dintr'o incomparabilă vieaţă de jertfă templul înalt în care, de cincizeci de ani, se oficiază acest cult care rezumă însăşi religia noastră de neam!

Naţionalismul nostru integral: A. C. Cuza!

Vieaţa politică a lui A. C. Cuza în sfârşit şi această doctrină a naţionalismului nostru integral care rămâne aproape, pentru cel puţin ultima jumătate de veac, să se confunde cu numele lui... Dar cine ar vrea să cunoască drumul mai sigur până la toate adevărurile acestei doctrine, n'ar avea decât să reconstitue fireşte, să continue înseşi aceste mari linii ale vieţii morale pe care am văzut-o. In economia Cetăţii, în ordinea ei, A. C. Cuza, intra aşa cum l-am văzut, aşa cum îl ştim, cu un anumit tip de umanitate, cu un foarte precis sens al culturii desigur — şi mai ales el avea să fie aici acelaş mare, acelaş etern nemulţumit pe care nimic nu l-ar fi putut vindeca... Acelaş protestatar care nu s'ar hotărî uşor să abdice... Vieaţa lui! N'o privim astăzi fără emoţie... Dacă oamenii n'au esitat să-l oprime, dacă până astăzi aproape ei nu renunţă s'o facă, o altă Justiţie pare totuşi să-i hotărască lui A. C. Cuza privilegiul rar al acestei excepţionale vieţi în care se confundă aproape toată istoria timpului nostru modern... Cine ar putea să ştie azi mai mult decât el — şi mai ales cine să ne înveţe mai mult? **Un témoin de la race,** spunea undeva Bernanos, vorbind de Drumont. Nici A. C. Cuza nu este pentru noi mai puţin decât acest martor viu, al celui mai viu trecut din care încă trăim! El l-a avut subt ochi, subt priviri, subt simţuri— el singur poate **mărturisi.** Istoria noastră s'a jucat cu anii lui de copil, iar adolescentul de mai târziu s'a găsit în bătaia acestor două lumi dela sfârşit de veac, în care fiinţa noastră de neam începea să prindă contur — şi începeau să se precizeze aproape toate rosturile noastre de azi. A. C. Cuza privia această lume destul de sfârşită a boerilor noştri vechi, în care se cultivau alte virtuţi — şi asista mai ales, mirat desigur, la acest proces prin care părinţii noştri de acum mai bine de o jumătate de veac încercau să-şi fardeze figura cu tot praful de idei pe care-l trimeteau până la noi atâtea revoluţii de aiurea.

Dar erau acestea sensuri proprii de vieaţă? Şi mai ales era aceasta, „cultura"? Aceşti liberali proaspăt veniţi din lojile masonice ale anilor dela 48 — „...La Paris, în lupanare" — şi cari ne învăţau, atât de entuziaşti, să trăim altă istorie decât a noastră?

Impotriva lor se va fi ridicat A. C. Cuza întâi, şi acum începe lupta lui care n'avea să se termine curând! Generaţia dela 48 şi Era nouă era semnalul acestei mari bătălii spirituale care avea sensul să ridice la orizont toate drapelele româneşti căzute, şi să arate Românilor singurele forme compatibile cu natura, cu adevărul, cu destinele lor. Impotriva acestor eleganţi paşoptişti care îşi fluturau în lavalieră toate ideile şi împotriva chiar a acestui individualism kantian în care Titu Maiorescu răsfăţa aceleaşi idei de „umanitate şi de liberalism", A. C. Cuza întinde mâna lui Simion Barnuţiu şi proclamă că el nu s'ar putea situa decât „pe terenul cel mai strâmt naţional cu putinţă".

Şi abia acum desigur se putea vorbi de „cultură"... Naţia aceasta nu era un câmp de experienţă pentru doctrinele fabricate în laboratoriul tuturor exaltărilor de aiurea... Era un pământ viu dimpotrivă, aveam în el rădăcini, atâţia morţi îngropaţi, atâţia strămoşi, un pământ în care palpitau toate aceste „vieţi anterioare" destinate să nu mai moară, să trăiască fără sfârşit în imensa familie care suntem... Era această seră cum spuneam deunăzi, în care ne aparţinea să găsim condiţiile naturale, legile proprii să cultive ceeace obligaţi suntem să numim existenţă românească. In substanţă, aceasta ne spunea A. C. Cuza — acesta a fost strigătul lui istoric...

Dar numai Simion Barnuţiu era solidar acum? Definind această familie românească, nu continua A. C. Cuza pe Mihail Eminescu — acelaş anti-liberalism, acelaş „corp naţional"? Aceeaşi „naţie" şi aceeaşi „cultură"... Sau tânărul student care, sărbătorind pe Horia, publica în „NOUA REVISTA" „O aniversare memorabilă" atâtând realitatea ţărănească a naţiei noastre, A. C. Cuza desigur nu dădea el atunci un lung ecou lui Kogălniceanu?...

Acesta e A. C. Cuza — atât de grăbit rezumat — acesta e omul care începe lupta lui acum o jumătate de veac, dar pe care tot de atât timp aproape nimeni n'a consimţit să-l audă!

In el se întruneşte, ca într'un grav concert al morţilor celor mai scumpi, autentica noastră tradiţie — şi îşi cer cuvânt toate aceste glasuri ascunse sub atâtea lespezi din cimitirile noastre, dar care nu pot muri şi care ne fac destinul... Modul românesc de a fi!

Il putem refuza, îl putem uita pe A. C. Cuza dacă avem alte sensuri de vieaţă decât naţionale, dacă trăim „suspendaţi în atmosfera noţiunilor" cum ar fi spus Papini — sau poate în nu ştiu ce absolut al ideilor,... ca d. Rădulescu-Motru de pildă!

Dar dacă ştim că suntem de carne şi sânge deopotrivă, şi dacă în formele astea ştim că suntem Români şi vrem să ne păstrăm această fiinţă a noastră, dacă suntem naţionalişti cu un singur cuvânt, — atunci... atunci..., vrând sau nevrând, ne găsim profund debitori lui A. C. Cuza, şi glasul lui ne comandă!

Soluţiile lui A. C. Cuza

Dar stau şi privesc un minut.. N'am izbutit să rezum nimic! Şi nici n'ar fi cu putinţă.. Meseriaşul român, Naţionalitatea în Artă mai ales, legile Poporaţiei în sfârşit, atâtea vaste coloane de Adevăr care nu fac decât să adauge alte perspective, să dea alte lumini aceluiaş cer românesc sub care trăim... Cum s'ar fi putut spune în grabă, cum s'ar putea spune aici!

Dar e ceasul să ne amintim puţin. Sunt atâtea calomnii, sunt atâtea orori care până acum nu se chiar nu se hotărau uşor să cedeze... A. C. Cuza era desfigurat ca ultimul om iar honigmanii şi blumenfelzii putea tipări în foile lor un fel de mizerabil portret în care marele om nu era decât „huliganul" pe care-l ştiţi, un „naţionalist" cu ciomagul în vânt şi care n'ar fi cunoscut decât două simple cuvinte: „Jos jidanii"!

Cei mai indulgenţi, când nu descifrau nu ştiu ce împrumut de idei (!), pretindeau totuş că naţionalismul lui A. C. Cuza este gratuit şi verbal — şi că mai ales n'are soluţii!

Poveşti idioate până la scandal aproape — până la trădare par'că şi crimă..

„Jos jidanii", fireşte, „Jos jidanii" — dacă poftiţi! — dar nu era aici fără îndoială decât o lapidară concluzie la desvoltări mai ample desigur, iar aceste desvoltări nu erau ele însile decât UN capitol dintr'o mai vastă doctrină,... care acum ni se pare că se vede puţin!

Dar ar fi să-i luăm pe aceşti obosiţi calomniatori, să-i ridicăm poate de nasturele dela palton, — să-i târîm puţin la lumină...

CONTINUARE IN PAG. 4-A

Instalațiile „Soc. Anonime Române de Telefoane" în teritoriile cedate Ungariei

— Ceva despre dovezile de muncă românească rămase în stăpânirea altora. — Cât au costat lucrările de automatizare din Ardealul răpit —

In epoca de construcții pentru redresarea patriei noastre greu încercate de soartă, nu trebue să nesocotim realizările din trecut făcute cu conștiinciozitate și entuziasm constructiv.

S'au manifestat în viața economică și socială a României inițiative și practici demne de amintit și progresul ce nu poate fi tăgăduit în desvoltarea și afirmarea țării ca fruntașe între țările balcanice, s'a datorat în cea mai mare parte instituțiilor ce și-au cunoscut menirea și datoria lor, desăvârșindu-și demn munca pentru care au fost destinate.

Una din aceste instituții este „Soc. română de telefoane" a cărei activitate notorie pe tărâmul desvoltării economice românești a jucat un rol preponderent.

Intr'unul din articolele trecute aminteam că această instituție s'a bucurat de toată încrederea publicului românesc, datorită autorității căpătate pe drept prin promptitudinea și exactitatea serviciului telefonic, cât și prin realizările monumentale de investiții grandioase.

Realitatea este aceasta.

„Soc. anonimă română de telefoane" cunoscând necesitățile fiecărui colț de țară, a știut că propășirea și desvoltarea nu poate fi atinsă, decât printr'o comunicare rapidă și în perfecte condițiuni care să scurteze simțitor timpul și să înlăture nevoia deplasării care este și mai costisitoare și incomodă. Ințelegând acest lucru „Soc. de telefoane" s'a dovedit o desăvârșită propagatoare a ideilor de progres și prin înfăptuirea programelor sale, a dat țării una din cele mai bogate rețele telefonice din Europa, ridicându-ne printre țările prime din punct de vedere al posturilor telefonice automate la 100 de locuitori.

S'au înlăturat prin aceste incomparabile îmbunătățiri, toate inconvenientele resimțite în trecut iar țara a mers în ritmul vremii.

Inflorirea și prosperitatea atâtor orașe de provincie se datoresc acestei instituțiuni, care a satisfăcut prin riscuri enorme, cerințele imediate ale unei bune comunicări și ale unei legături cât mai strânse cu tot restul țării. Am putea spune că pe această cale nu s'a desăvârșit numai unitatea comunicației cu toate punctele îndepărtate ale provinciilor românești, dar putându-se comunica rapid și permanent cu toate aceste puncte, s'a format o rețea de legătură sufletească între românii din întreaga țară.

Lipsa unei părți a țării, ne doare azi mai mult decât oricând pentrucă legătura a fost atât de strânsă altădată.

Rețeaua telefonică este azi întreruptă cu acele părți care au fost ale noastre și în care restul de înfăptuiri, stau mute dar prin prezența lor vorbesc de permanenta noastră existență. Ele mai stau acolo și drept școală, celor ce le stăpânesc amintindu-le la tot momentul că înfăptuirile sunt românești.

NU SE POATE TAGADUI EXISTENȚA UNOR MARI INFAPTUIRI IN ARDEALUL CEDAT

Investițiile „Soc de telefoane" în aceste părți au rămas ca atâtea alte dovezi de muncă românească, în stăpânirea altora. Ele sunt pentru noi pierderi care măresc încă durerea renunțării atâtor suflete de români.

Se tăgăduește existența acestor înfăptuiri?

Noi nu putem răspunde decât cu date precise, controlabile și care nu vor putea fi falsificate de nimeni căci ele nu pot fi ascunse.

Există, iar existența este realitate.

O continuă scară pe care evoluția României a urcat-o, mânată de forțele ei creatoare. O continuă ascensiune care desigur nu se va lăsa impresionată de unele turburări momentane, trebuind să știe să învingă piedicele și să treacă greul cu fruntea în sus, și cu speranța în mai bine.

Răsplata strădaniei ei nu va fi nesocotită căci însăși dinamismul generației tinere, își va croi drum spre cea mai înaltă treaptă a perfecțiunii. Și va răsări o țară mândră pe care am clădit-o cu întregul forțelor noastre doritoare de existență.

Drepturile cer pentru obținerea lor, îndeplinirea obligațiilor, și ele nu vor întârzia să vie ca răsplată a îndeplinirii conștiincioase a datoriei.

Bazați pe înfăptuirile trecutului, pășim cu încredere în viitor și luând ca măsură tot ceeace s'a realizat până în prezent, să încercăm să facem pe zi ce trece mai mult decât așteaptă omenirea dela noi.

Statistici întregi dovedesc activitatea prodigioasă a instituțiilor noastre.

Una din acestea este „Soc. de telefoane".

In Ianuarie 1931, când și-a început activitatea, „Soc. de telefoane" a pornit la drumul realizărilor după un program bine stabilit, pe care însă l-a întrecut cu mult.

Râvna aceasta a fost răsplătită de încrederea acordată de publicul românesc, prin cereri de abonamente într'un număr foarte mare.

Automatizarea în special a creiat numeroase posturi noui pe care centralele moderne ale societății le-au deservit cu multă exactitate.

Este aci meritul incontestabil al technicienilor români, care și-au putut valorifica, datorită încrederii acordate de instituție și studiile și aptitudinile lor înlocuind perfect elementele străine ce s'ar fi erijat n specialiști și ar fi pretins salarizări conforme acestor pretenții. Afirmarea acestui element românesc destoinic și apt pentru posturile încredințate lui, ne mândrește de a fi realizat progresul și autarhia muncii naționale.

CUM AU SPORIT POSTURILE TELEFONICE AUTOMATIZATE

Dăm câteva date relative la sporul înregistrat în numărul posturilor telefonice automatizate:

Oficiul Arad, a fost automatizat în Aprilie 1937 având 1.043 posturi, Clujul în Mai 1937 având 1912 posturi, Oradea în Aprilie 1938 având 1406 posturi, Timișoara în August 1938 având 2.777 posturi, Brașov în Decembrie 1939 având 1869 posturi.

La această situație a centralelor telefonice automate, la începutul funcționării lor, înregistrăm urcarea respectivă a posturilor.

Astfel, la 1 Septembrie 1940, după ultima statistică întocmită de societatea de telefoane s'au înregistrat:

La oficiul Arad, 1498 posturi, adică un spor de 455 posturi. La oficiul Cluj, 3197, adică un spor de 1215 posturi. La oficiul Oradea 1799, adică un spor de 393 posturi. La oficiul Timișoara 3563, adică un spor de 759 posturi, iar la oficiul Brașov 2499, adică un spor de 630 posturi.

CABLUL SUBTERAN BUCUREȘTI-BRAȘOV ESTE UNA DINTRE MARILE NOASTRE OPERE DE CONSTRUCȚIE MODERNA

Fruntea țărilor prospere o deține desigur acea țară ale cărei legături sunt mai rapide și mai sigure.

Cablele telefonice aeriene oricât de bine ar fi ele construite, nu prezintă totuși siguranța cablelor subterane. Acestea sunt proteguite contra intemperiilor, contra atacurilor de tot felul și servesc la asigurarea unei bune legături cu punctele mai însemnate ale unei țări, mai ales în timpuri anormale — de războiu.

Germania poate fi clasată printre primele țări a cărei rețea telefonică este amenajată în mare parte prin cable subterane.

In Balcani putem avea mândria de a ne socoti prima țară care posedă o legătură telefonică amenajată în acest fel.

LEGATURA BUCUREȘTI-BRAȘOV CORESPUNDE TUTUROR NECESITAȚILOR TECHNICEI

Cablul subteran București-Brașov, este una din marile noastre opere de construcție modernă el corespunzând tuturor necesităților technicei.

Această legătură sigură și care prezintă condițiunile unei audiții perfecte, slujit incontestabil la perfectarea legăturilor între țara noastră de dincoace și dincolo de munți.

Aceștia au rămas nu ca despărțitori de țară, ci ca brâu de întărire interioară străbătut de multiplele legături și căi de comunicație.

ROLUL CENTRALELOR TELEFONICE IN DESVOLTAREA PROVINCIILOR ROMANEȘTI

In aspectul de construcții monumentale, clădirile centralelor telefonice se impun întocmai unor piramide amintitoare de trecut, impunătoare opere de construcție națională.

Purtând în liniile lor simplitatea creațiilor moderne, trădează autoritatea constructoare a unui popor ce a știut să se adapteze cerințelor zilei prezente și care a știut să pășească pe calea progresului universal.

Centralele telefonice ridicate în mai toate centrele provinciilor noastre, au înfrumusețat orașele și au însemnat acolo un punct de atracție pentru vizitatorii și băștinașii locului.

Centralele acestea sunt spațioase și prevăzute cu tot utilajul modern. Se respiră în aceste încăperi un aer de curățenie de sănătate și de dorință de muncă.

Este un îndemn la spor continuu și o grije permanentă pentru sănătatea celor care-și depun serviciile lor în slujba instituției. Este o dovadă de omenie.

După statistica întocmită în ultimul timp, s'a încheiat rezultatul pierderilor atât de mari înregistrate de această societate și prin ea de întreaga țară.

Au rămas în stăpânirea maghiară, prin cedarea vitregă următoarele centrale telefonice: Cluj și Oradea.

Deasemeni au rămas oficiile deservite de baterii centrale: Baia-Mare, Mercurea-Ciuc, Satu-Mare, Tg.-Mureș și încă 287 de oficii mai mici. Totalul posturilor telefonice pierdute se ridică la 5915 posturi.

Totalul circuitelor se ridică la 9612 km.

CAT A PIERDUT „SOC. ANONIMA DE TELEFOANE" IN INVESTIȚIILE CEDATE UNGARIEI

O armată de funcționari lucrau în aceste provincii; din cei 279 de funcționari cari activau în Ardealul cedat Ungariei, 214 s'au refugiat, iar 65 au rămas sub stăpânire maghiară.

Dintre funcționarii aflați în granițele țării și care-și aveau familiile sau bunurile în acele părți, au plecat 95.

După ultimele calculele, ale „Societății anonime române de telefoane", costul estimat al investițiilor și materialului cedat Ungariei prin arbitrajul dela Viena este de 298.145.20 lei aur 1939.

REP.

Conferința diplomaților englezi la Istambul

Intâlnirea diplomaților britanici la Istanbul, care a fost considerată de Reuter și de celelalte agenții ca un eveniment de cea mai mare importanță, și care avea rolul să deschidă o eră nouă în politica orientală britanică, a decurs în cea mai desăvârșită liniște.

„British official Press" accentuiază acum, că Foreign Office n'a dat instrucțiuni pentru o astfel de conferință și că întâlnirile aveau un caracter pur particular. Probabil că miniștrii britanici din Belgrad, Sofia, Atena și București au avut, în mod simultan, ideea genială de a călători la Istanbul, spre a așterne acolo un covor oriental autentic și ambasadorul britanic din Ankara, ca un bun cunoscător al bazarelor celebre din Istanbul, făcea numai pe ciceronele amabil.

Tot atât de modest se exprimă aceiași agenție despre vizita lui Eden în Egipt. Se pretinde că această vizită a fost întreprinsă numai din dorința explicabilă a tânărului ministru de războiu, de a se informa personal asupra nevoilor soldaților britanici de acolo.

Eden voia așa dar să constate dacă soldații englezi din pustiul Libiei preferă țigările Lucky Strike sau pe cele Camel.

Cu toate acestea, afirmă „British Official Press", vizita sa a avut darul să dea poporului egiptean un nou curaj.

Și aceasta e ceva nou, ce nu se știa până acum, anume, că până acum curajul egiptenilor, de a se lăsa omorîți pentru englezi, era foarte scăzut.

DOCUMENTARI

Secretul lui Chamberlain

Umilul rămas bun al unui politician fără voie

D. LLOYD GEORGE

De mult timp se făcuse liniște în jurul lui Mister Neville Chamberlain, care acum un an când declară războiu Germaniei, proclama că ținta sa proprie este învingerea Hitlerismului. In fine el s'a retras din scenă, după ce în ultima regrupare guvernamentală a lui Churchill a fost împins în umbră ca Lord președinte al Consiliului de Miniștri.

Ești ispitit, în această schimbare de cabinet britanic, să vezi celebra revenire a retragerei identice a premierului Asquith în războiul mondial și îți amintește apoi ca urmare ascensiunea lui Lloyd George.

Neîndoelnic că acest gând conține pentru spiritele britanice multă consolare. Ca atuncea când a fost înlocuit uscatul, meticulosul și lipsitul de abilitate Asquith prin violul, progresivul și neobositul în agitație Lloyd George, care a știut să mobilizeze jumătate din globul terestru pentru războiul Angliei și a salvat Imperiul din criza cea mai mare prin sprijinul de ajutor a numeroase popoare, așa se crede și acum în acest războiu că Chamberlain, recele și lipsitul de idei a fost înlocuit prin un om dotat cu fantezia politică a lui Churchill.

Din cauza aceasta Chamberlain, care a fost pe timp de 3 ani în fruntea guvernului englez, a fost concediat de către gazetele londoneze printr'o nesimțire insultătoare, după ce a fost sărbătorit timp îndelungat ca om de stat proeminent.

NORMAL PANA LA ANORMAL

Cât de apropiată pare a fi comparația, cu retragerea lui Asquith, totuși această schimbare de cabinet este fără precedent în istoria britanică. Căci acum s'a încheiat pentru toate timpurile capitolul cel mai important al imperiului britanic.

Și ascensiunea unui Lloyd George a cauzat o transformare adâncă pătrunzătoare a politicei engleze. Abia mulți ani mai târziu sub Baldwin s'a reușit din nou într'o măsură oarecare a se normaliza viața politică engleză în vechea ei formă a sistemului de două partide. Atunci părea că politica imperiului ar fi fost recălăuzită în fapt din nou în făgașul obișnuit. Baldwin se lăuda odată într'un discurs electoral de ascensiunea Angliei cu următoarele cuvinte: Acum se merge „on and on and up and up", adică „înainte și înainte și în sus și în sus".

Bătrânul Baldwin nu văzu alt om mai bun pentru continuarea politicei tradiționale de cât pe cancelarul trezorier al acelui timp Neville Chamberlain, care s'a remarcat în comerț și de la care nu trebuie să se teamă de planuri surprinzătoare și care întrunea în el atât de mult toate atributele politicianului englez încât biograful său spunea despre el; că ar fi „normal într'un grad, care s'ar învecina aproape deja cu anormalul".

De fapt al doilea fiu al bătrânului imperialist Joe Chamberlain nu-a moștenit nimic din trăsăturile geniale ale tatălui său, el era un tânăr exemplar, brav care a absolvit școala strălucit, dar care nu s'a distins prin însușiri și înclinări speciale. Din această cauză el nu a fost destinat de loc carierei politice, ci trebuia să se devoteze comerțului. Tatăl nici nu-l trimise la Cambridge ci la Mason College din Birmingham unde trebuia să se ocupe cu obiecte mai reale, de cât cele ce se învățau la vechea universitate. Fratele său Joe Chamberlain din prima ca căsătorie, a fost destinat ca să calce, ca politician, pe urmele tatălui; Neville trebui să-și absolve ucenicia comercială, lui i-a fost hărăzit să ducă viața liniștită a unui bogat comerciant englez.

Această călătorie bine netezită i-a fost însă întreruptă de celebrul său părinte printr'o idee aventuroasă. Bătrânul Joe a auzit că planta Sisal ar crește sălbatică pe insulele Bahama. El vedea în cultivarea ei sistematică mari posibilități de câștig, cumpără deci terenuri pe insule și trimise pe fiul său acolo pentru a organiza plantația. Aceasta însă nu a reușit.

După ce pământurile au fost lucrate s'a constatat că terenul nu este prielnic. Incercarea a trebuit să fie abandonată. Părintele Chamberlain a pierdut prin aceasta 50.000 lire sterline. Neville se reîntoarce în Birmingham se devotă comerțului de fer și deveni, cea ce nu putea fi evitat, ca fiu al marelui părinte aclimatizat și cu politica comunală, însfârșit prin elegere, Lordmayor al orașului părintesc.

Un certificat al lui Lloyd George

Este semnificativ, că Neville Chamberlain, care a fost ținut departe de politică și care el însuși nu simțea înclinări mari pentrucă, nu a făcut acest prim și modest pas în viața publică din proprie inițiativă. Soția sa, născută Cole dintr'o familie de jumătate sânge irlandez, l-a forțat la aceasta: „fără mine" a spus ea mai târziu odată „nu ar fi ajuns nici odată în politică". Aceasta este drept.

Dar mai important este faptul, că Lloyd George l-a adus din cercul strâmt al politicei comunale pe marea scenă politică la Londra în anul 1916. In definitiv Lloyd George nu voia, și Chamberlain nici el nu vroia. Dar se simțea nevoia unui director pentru „National Service", care a fost nou organizat. Candidatul inițial al lui Lloyd George a refuzat, și astfel el a adus pe Neville Chamberlain nu pentrucă l'ar fi găsit dotat special pentru aceasta, dar nu avea altul disponibil. Chamberlain a eșuat în această problemă și și-a depus curând mandatul. Lloyd George i-a acordat mai târziu următorul certificat: „Noi aveam nevoie de un om cu calități speciale., Neville Chamberlain este un om al competințelor ferme.

Astfel de oameni sunt folositori în timpuri normale și în funcții normale. Ei sunt necesari în posturi subordonate. Ei sunt însă de neîntrebuințat în toate timpurile și la probleme creatoare într'o situație grea". Această aspră critică nu ia uitat-o Neville Chamberlain nici odată bătrânului Wallisian, poate fiindcă a recunoscut el însuși cât de drept l-a apreciat Lloyd George.

Neville Chamberlain s'a urcat la cea mai înaltă treaptă, fără ca el însuși să fi vrut-o cu adevărat. Din nou nu s'a putut găsi altul mai bun și se simțea nevoia unui om englez normal, spre a continua politica normală a imperiului, cum a fost transmisă de strămoși. Așa și-a închipuit Baldwin și el vedea prin succesorul său continuând rândul premierilor comercianți englezi în care se înșirau Asquith, Bonar Law și însuși Baldwin.

Soarta „Sărăntocilor"

Că o perioadă foarte anormală a politicei engleze va începe cu venirea în cârmă a lui Chamberlain, el însuși nu și-a închipuit-o, tot atât de puțin ca premier de pe vremuri și șef al partidului conservator. Ei amândoi nu au înțeles semnele timpului și pot fi luate ca pilde vii pentru mărturia unui Jeats Brown, că societatea prezentă a politicianilor englezi a pierdut mirosul și adevăratul fler pentru desvoltările politice a evenimentelor viitoare. Chamberlain și-a condus trezoreria sa așa cum era de așteptat dela un bun contabil. Cu întâmplările din politica lumii el s'a ocupat foarte puțin cu toate că după războiu a luat parte la diferite mari hotărîri, în special la conferința Imperiului din Ottawa, unde a găsit prilejul să apere îmbătrânitele idei ale tatălui său, de protecțiuni vamale, într'o vreme cu totul neprielnică. Pentru Neville Chamberlain era dela sine înțeles, că pe această lume popoarele bogate sunt hărăzite de a se îmbogăți mereu, iar cele sărace de a sărăci mereu. Și astfel Imperiul trebuie să-și întindă puterea lui mereu și cealaltă omenire nu poate aștepta dela providență altă fericire mai mare decât de a ajunge sub dominația britanică. El nu a putut concepe nici odată că acești „Sărăntoci" nu au putut să se mulțumească cu această soartă predestinată lor, cu toate silințele Angliei, de a le atrage prietenoasa atenție cu ajutorul Democrației, Societății Națiunilor și alte ocrotiri sociale cu care îi fericea.

Pe tărâmul unei îngrijit gândite și nu prea radicale politici sociale și de ocrotire, Chamberlain ca primar al Birminghamului a făcut cele mai bune experiențe. El nu vedea deci nici un motiv pentru care nu s'ar putea transpune sistemul lui încercat și în politica lumei.

Din această cauză el se găsi în fond lipsit de discernământ în fața desvoltării europene care se anunță prin angrenarea Austriei în Reich și prin soluționarea urgentă a problemei cehe: El credea că aci trebuie să se găsească sub conducerea Angliei un compromis, cum de atâtea ori deja în cariera sa politică i-a reușit. Când însă s'au înăsprit tensiunile, Chamberlain s'a decis la un pas, pe care el însuși l-a socotit ca extraordinar și care în propria lui țară i-a adus atâtea laude înflăcărate, cât și mai târziu critici nimicitoare: El plecă la Führer.

OM AL PACII

In ziua de 14 Sept. 1938, Neville Chamberlain în vârstă de aproape 70 ani se urcă pentru prima oară în viața sa într'un avion și sbură dela Londra la München, de unde călători mai departe la Obersalzberg pentru a îndepărta din drum toate piedicele printr'o convorbire personală cu Führerul. Acest sbor precum și voiajul de mai târziu la Godesberg și în sfârșit celebra întâlnire din München a fost trâmbițată ca mare operă de pace. Noi nu simțim nevoia să povestim în amănunt aceste întâlniri. Decisivă este însă întrebarea, ce concepție l-a călăuzit pe ministrul președinte englez în această acțiune și ce scop a urmărit el. El voia pacea, fiindcă trebuia să o voiască. El o voia însă și pe continentul european numai sub auspiciile unei supremații preconcepute a imperiului englez.

Derek Walker-Smith, care sărbătorește într'un respectabil volum pe Neville Chamberlain ca „om al păcei" o spune sincer: La München s'a plătit poate un preț mai mare pentru pace, dar având în vedere resursele noastre de ajutor în Septembrie al anului 1938, München a fost mult mai eftin decât ar fi fost un războiu sub ori cari condiții sau ori unde în Europa. In Septembrie 1938, Franța nu avea practic arma aeriană.

Britania era lipsită de apărare aeriană și nu poseda decât simpla umbră a unei armate. Nu pentru că Chamberlain căuta o pace cinstită, bazată pe considerații egale, a luat el drumul la Berchtesgaden, Godesberg și München, ci pentru că în această diplomație el a văzut singurul prilej de a menține și pe continent dominația britanică, atâta timp cât imperiul nu era în stare, să asvârle în cumpănă o putere armată și organizată.

Prin aceasta nu s'a clarificat încă complect secretul voiajelor lui Chamberlain în special dramatica întâlnire dela Godesberg. Se știe cum atunci în mijlocul discuțiilor a plesnit știrea despre mobilizarea cehă. Cine a sfătuit pe cehi să facă acest pas, care a condus la marginea prăpăstiei? Cine avea interesul să facă să eșueze convorbirile cu Führerul?

In presa lumei întregi s'au făcut tot felul de pronosticuri. S'au făcut aluzii la Duff Cooper și Churchill care de multă vreme își manifesta voința sa războinică în cabinetul englez prin canale țesute subteran. Nimeni însă nu știa exact cine a dat „sfatul" de mobilizare cehilor.

Acuma însă secretul lui Chamberlain este desvăluit de biograful său, Derek Walker-Smith: Premierul englez el însuși a fost acela care dela Godesberg a prilejuit mobilizarea armatei cehe. Dereke Walker Smith spune asupra acestui lucru: „Când Mr. Chamberlain (la Godesberg) a primit scrisoarea lui Hitler, el s'a găsit obligat să comunice cehilor, că după părerea sa amenință pericolul unui războiu general. Praga a primit sfatul de a mobiliza. Știrea mobilizării a sosit în mijlocul discuțiilor și a avut un efect stânjenitor".

D. CHAMBERLAIN

Chamberlain, prin urmare nu este deloc nevinovat înger al păcei, în rolul căruia îi place să se prezinte poporului său și întregei Europe. In nici un moment nu a voit pacea bazată pe condiții de egalitate politică, pace care ar fi rezultat din recunoașterea pretențiunilor naturale ale poporului german. Lui îi era în special important, să păstreze intact sistemul, sau să-l reabiliteze, și care ar asigura Angliei pe toate timpurile poziția dominantă în Europa.

PRILEJ SCAPAT ȘI PIERDUT

După ce pacea a fost pentru moment asigurată cu ajutorul diplomației müncheneze nu a existat pentru Chamberlain altă țintă mai înaltă decât de a înarma Anglia pentru războiu și aceasta cât mai curând și mai insistent. El trebuia totuși după cum spune biograful său să ție pasul înarmărei în legătură cu necesitățile diplomatice. „O prea puternică accentuare a acestei probleme ar fi putut ispiti pe naziști să lovească înainte ca noi să fim pregătiți, printr'o prea puțin semnată accentuare însă s'ar fi sdruncinat încrederea propriului nostru popor cât și a aliaților". Mai clar decât atât nu poate fi caracterisită această politică de jumătate de măsură. Și dacă Chamberlain în zilele critice dinaintea Conferinței de la München a vorbit odată despre aceasta în Camera Comunelor, că viața subt o „dominație străină" pentru un popor, care iubește libertatea, nu merită a fi trăită, atunci prin aceasta el a dat deja lozinca pentru propaganda de războiu engleză. Căci libertate înseamnă pentru el ca și pentru Churchill și Duff Cooper nimic mai mult decât dominația engleză a lumii. Dacă ar fi fost altfel, atunci de mult Chamberlain ar fi făcut uz de oferta de atâtea ori repetată a Führerului pentru o colaborare germano-engleză.

Dar Chamberlain voia tot atât de puțin cât și adversarul său din politica internă, o egalare cu Germania. El tot așa de puțin ca și ei nu a recunoscut adevăratul spirit al poporului german, altfel nu ar fi făcut greșala plină de urmări grele de a socoti iubirea de pace a poporului german ca „un potențial aproape ca „un potențial de pace englez". Intre timp el a cunoscut greșala și din această cauză s'a separat de Churchill. In destinul imperiului britanic însă nu s'a schimbat nimic prin plecarea lui Chamberlain. El va intra în istorie ca omul care a scăpat prilejul și marea posibilitate de a salva viitorul imperiului britanic și care a pierdut partida, înlănțuit de tradiționalismul meschin. Pierdută pentru toate timpurile.

EUGEN MUNDLER
„Das Reich", 20 Oct. 1940

De ce va învinge GERMANIA

Extragem dintr'un articol, semnat de generalul finlandez G. v. Schoultz următoarele:

Oamenii se întreabă în ce constă secretul victoriilor germane. Pentru mulţi, cauza decisivă a acestor victorii constă în superioritatea materialului, în numărul mare de unităţi motorizate ca: tancuri, avioane, submarine, bărci rapide, Stuka şi alte minuni ale tehnicei războiului modern; însfârşit în superioritatea numerică a trupelor, pe care probabil Germania a avut-o întotdeauna.

Oamenii, cari judecă astfel, — şi este strict că aparţin acestora şi câţiva specialişti — se pare că nu s'au întrebat niciodată dece are Germania armament mai bun, de ce are soldaţi mai mulţi şi dece adversarul său nu dispune de aceleaşi izvoare ca Germania?!.. Dacă socotim după populaţia Germaniei, se constată că a fost dela începutul războiului mai mică decât populaţia fiecăruia din adversarii săi, cari puteau să concentreze trupe numeroase din coloniile ce le posedau. Ceva mai mult, Franţa şi Anglia nu au luptat fiecare separat, ci amândouă la un loc fără să mai socotim că de partea lor erau foarte multe state mici din Europa, drept aliaţi.

Dar nici aceasta n'a ajutat la nimic. Germanii au avut întotdeauna iniţiativa şi surprindeau pe adversar cu cel puţin câteva zile sau în cel mai rău caz câteva ore, înaintea momentului decisiv. Germania şi-a doborît adversarii repede şi decisiv fie că au fost polonezi, norvegieni, belgieni, olandezi sau francezi. Germanii au învins peste tot, cu toate că în anumite locuri au avut obstacole serioase, cum ar fi munţii Norvegiei fără drumuri, canalurile largi din Olanda şi Belgia, cetăţi şi fortificaţii vechi şi noui, multe foarte puternice şi renumite, rezistenţele au fost învinse şi toate poziţiile ocupate, deşi au avut de luptat cu armatele celor mai mari puteri cari dispuneau de mijloace inepuizabile.

Atunci dece şi cum a putut Germania să învingă pe adversari? In urma războiului mondial, Germania a fost complect dezarmată, sub controlul puterilor apusene şi tratatul dela Versailles a avut grije, ca şi din punct de vedere economic, Germania să rămână neputincioasă. Dacă totuşi poporul german a reuşit să-şi formeze o armată nouă, care să îndrăznească să dea piept cu adversarii săi şi anume nu izolat, cu fiecare în parte, ci chiar cu toţi deodată — acesta este un eveniment, am putea spune chiar o minune a timpurilor noastre, care nu poate fi explicată decât prin sufletul nou al soldatului german şi prin superioara sa conducere.

Cifrele duşmanului nu pot fi nici acum stabilite cu precizie, pentrucă în timpul războiului au fost numărate numai pierderile lui. Dacă vrem să judecăm puterea aliaţilor după numărul prizonierilor, ce au căzut în mâinile germanilor în marile lupte din Flandra — anume un milion oameni fără englezi, cari în parte au fugit cu vasele lor — şi dacă se are în vedere că forţele germane încă nu au fost complect concentrate pe fronturi, astfel ca întreaga armată să ia cel puţin contact cu duşmanul, — atunci trebue să admitem că superioritatea Germaniei nu a constat în superioritatea numerică şi că în orice caz nu superioritatea numerică a fost cauza victoriei germane.

Lupta decisivă din Flandra a avut urmări importante pentru desfăşurarea mai departe a operatiunilor din Franţa, pentrucă nicio armată din lume nu poate suporta astfel de pierderi, fără repercursiuni asupra moralului trupelor.

Luptele ce au urmat în Franţa confirmă acest adevăr.

Excluderea englezilor a avut mare influenţă asupra moralului trupelor franceze, şi le-a slăbit puterea de luptă întocmai ca şi pierderile ce le-au suferit. Din contră, moralul trupelor germane, cari înaintau din victorie în victorie, devenea din ce în ce mai mare.

Dar să ne întoarcem cu câţiva ani în urmă: de toate părţile încercuită, atât din punct de vedere economic, cât şi politic între ziduri, cari o strângeau pe un spaţiu cât mai mic, Germania lucra şi creştea sub impulsul de viaţă nouă al unei generaţii tinere, care şi-a pus toate speranţele, toată credinţa şi toată încrederea în forţa ideilor naţional-socialiste.

Un organism sănătos, chiar dacă este împiedicat în desvoltarea sa normală, prin obstacole artificiale, — sau şovăie şi treptat, treptat dispare, sau găseşte mijloacele potrivite, cari să-i permită continuarea drumului său normal. Acum şapte ani, poporul german şi-a ales — după tradiţia obiceiurilor vechi germane — conducătorul său, fondatorul spiritului nou german. Această alegere nu s'a făcut oarbă, la întâmplare, pentrucă cunoştea acest om din discursurile sale, din cartea sa, pe care a citit-o tot poporul german şi din faptele sale.

Tot ceiace a urmat după aceia, nu a fost altceva, decât rezultatul acestei fericite alegeri, pe care a făcut-o la momentul portun un popor sănătos, şi cu mare putere de vitalitate. Ideile noui, cari în cea mai mare parte au fost arătate poporului de Führer însăşi, au prins din ce în ce teren şi s'a oţelit în lupte grele cu partizanii vechilor forme de viaţă. Pe fiecare zi, numărul partizanilor a crescut şi astfel numărul celor ce aveau să le realizeze, devenea tot mai mare. Serviciul de muncă obligatorie, „forţă prin muncă", opera de ajutor de iarnă şi opera de ajutorarea ţăranului, înlăturarea rganiţelor interne dintre ţări şi multe alte măsuri, au fost rezultatele practice ale acestor idei în domeniul economic şi politic.

Armata mică, ce-i rămăsese Germaniei după Versailles, a lucrat încă de multă vreme la pregătirea marilor uzine, cari aveau să fabrice mai târziu armament puternic. Dar nu numai în domeniul tehnic, ci şi în domeniul militar-tactic, munca a fost mereu în încordare. Acest lucru îl dovedesc numeroasele articole şi cărţi asupra problemelor de strategie şi tactică, de conducerea trupelor şi a luptelor, însfârşit de tehnică asupra fiecărei arme în parte şi asupra colaborării sale cu celelalte arme de pe apă şi din aer.

Ţinuta strict militară şi disciplina de fier, conştiinţa împlinirii datoriei. Sentimentul răspunderii şi îndrăzneala până la sacrificiu, formează încă şi astăzi bazele armatei germane aşa cum le moşteneşte dela strămoşii săi din timpul lui Friederic al II-lea. Sacrificiul de sine şi semeţia în faţa morţii, alături de devotamentul total, în special la oamenii cari conduc armamentul războiului modern, — acestea toate la un loc sunt semnul caracteristic de neuitat al spiritului tânăr, mereu în marş victorios, aşa cum s'a dovedit la soldaţii şi ofiţerii războiului de acum. Increderea neţărmurită în Führerul lor, dela care pleacă toate ordinele, a mărit voinţa de victorie în rândurile trupelor germane, până la punctul culminant al posibilităţilor intrevăzute.

Numai astfel pot fi explicate şi înţelese victoriile fulgerătoare realizate în campanie din răsărit, nord şi apus. A fost peste tot spiritul, care a stăpânit materia şi a fabricat din ea uneltele necesare, maşinile şi armele, cari au ajutat soldaţilor germani de astăzi să devină eroii poporului şi Führerului lor. Spiritul nou a fost acela care a arătat paraşutiştilor germani să folosească aşa de genial momentele destul de scurte ce le stăteau la dispoziţie, atunci când erau în luptă.

La fel şi ceilalţi aviatori şi întregul echipaj al avioanelor, era stăpânit de multă îndemânare şi nemăsurat curaj. Acelaş spirit a creiat ideia avioanelor Stuka, minunea secolelor, pentru care aviatorii tineri cu mare stăpânire de sine şi curaj nemăsurat, abia pot suporta presiunea aerului, ce se naşte în momentul picajului. Spiritul nou a permis Statului Major german făurirea planurilor curagioase de operaţiuni, cari au fost bine gândite şi realizate cu voinţă şi hotărîre. Şi însfârşit spiritul acesta nou a dat Führerului încredere neţărmurită în forţele armatelor germane de pe apă şi de pe uscat, fără însă ca el să dea ordine de operaţiuni, înainte de a cunoaşte forţa şi poziţia rezervelor duşmane. Acest lucru s'a întâmplat în expediţia din Norvegia ca şi în marile lupte din Flandra şi Nordul Franţei.

Germanii au învins şi vor învinge şi mai departe, nu datorită materialului de războiu, ci datorită faptului, că ştiu mai bine să-l folosească la momentul oportun şi la locul indicat. Ştiu să economisească şi unde să economisească şi ştiu în acelaş timp să risipească acolo unde trebue risipit.

Germanii înving, pentrucă poporul german este mai muncitor şi datorită stăruinţei, a realizat o treaptă superioară de cultură; în al doilea rând, pentrucă armata lor este stăpânită de un spirit nou, tânăr şi curagios, şi pentrucă armata şi poporul au un singur conducător, care este mult superior adversarilor săi, atât ca om de stat, cât şi ca strateg.

Winston Churchill: „Pentru mine, sacul cu bani atârnă mai greu".

Avioanele germane au zburat întotdeauna înaintea trupelor şi au luptat până când au dobândit superioritatea în aer; au distrus aeroporturi duşmane, depozite de armament şi căi ferate; au distrus coloanele de aprovizionare şi legăturile frontului cu patria. Tancurile germane împreună cu pionerii şi trupele motorizate au urmat imediat aviaţiei, construind poduri noui, distrugând fronturi duşmane, atunci când mai îndrăzneau să opună rezistenţă şi astfel grăbiau să facă legătura cu flancul şi cu trupele înaintate, neoprindu-se în faţa niciunui obstacol.

Aceasta a fost o tactică nouă la care duşmanul nici nu s'a gândit, dar care germanilor le-a reuşit cu atât mai bine, cu cât metodele acestei tactici erau în concordanţă cu motorizarea şi mijloacele moderne, perfecţionate şi pe deplin stăpânite de cadrele armatei germane.

Surpriza a fost: tactica armamentului nou, trupe de paraşutişti şi tancuri moderne, cari erau în stare să folosească la maximul orice ocazie, în orice teren, ocazie care nu scăpa vigilenţei ofiţerilor şi saldaţilor tineri, obişnuiţi şi instruiţi în acest scop. Manevrele neaşteptate de duşmani, executate cu atâta măestrie de către germani, au pus în încurcătură planurile adversarului şi le-au făcut irealizabile.

Cu puţine excepţii, reportagiile de războiu dau impresia că germanii ar fi dispus de trupe conduse de ofiţeri fără experienţă şi de generali nepricepuţi, — şi totuşi toate

Din nenorocire noi suntem asemenea linguşitori. Noi englezii suntem iudele vieţii internaţionale. Oricine poate greşi vreodată. Numai noi ne considerăm ca avem totdeauna dreptate.

Arthur Henderson, în şedinţa Camerii Comunelor dela 26-5—1927.

Pentru colaboratorii noştrii

Prietenii cari ne trimit articole pentru ziar şi toţi colaboratorii noştri sunt rugaţi să ştie:

1) manuscrisele nepublicate nu se înnapoiază — şi

2) Direcţia îşi rezervă dreptul să facă toate modificările pe care le-ar crede necesare în articolele primite.

Armata naţională engleză

In momentul de faţă cea mai mare primejdie pentru englezi sunt, după *aviatorii germani*, oamenii din armata naţională engleză. *Când vin aviatorii germani, englezii trebue să coboare în pivniţe. Când ies însă, între intervale, la lumină, trebue să se aştepte să fie împuşcaţi din greşeală, de franctirorii Armatei naţionale care sunt organizaţi de autorităţi.*

Această epidemie de împuşcături, care la o proporţie din ce în ce mai mare, s'a născut dintr'un fel de psichoză a fricei care a făcut până acum o mulţime de victime mortale, astfel că în dările de seamă zilnice ziarele nu-şi mai pot reţine criticele lor severe împotriva acestui copil favorit al guvernului.

Fiecare să se salveze cum poate, este în orice caz parola, îndată ce apare undeva armata naţională, şi lumea trebue să se bucure dacă îşi salvează numai viaţa. In acelaş timp franctirorii se străduesc cu succes să se omoare între ei. Aci nu e de vină numai frica, ci şi lipsa de instrucţie şi echipament unitar. După cum se ştie, în întreaga ţară au fost adunate arme, ca danie benevolă, pentru armata naţională şi, de la puştile medievale cu încărcătura pe ţeavă şi alte bucăţi de muzeu, până la darul personal al regelui, în forma unei puşti de vânătoare, toate au fost adunate la un loc. Nu-i de mirare deci, că franctirorii nu prea ştiu cum să umble cu acest arsenal. In fiecare clipă părăie şi pocneşte undeva, unde nimeni nu s'ar fi aşteptat. Cele mai multe victime se fac la curăţirea armelor. „Daily Mirro" descrie iar o scenă groaznică. cum un om din armata naţională a împuşcat pe cel mai bun prieten al său, crezând că arma sa este neîncărcată. Ziarul cere măsuri, „ca aşa ceva să nu se mai întâmple".

Metode engleze de război

Când cineva devenea incomod englezilor, aceştia aveau totdeauna gata un pumnal sau un revolver spre a înlătura piedica incomodă. Ei aranjau o revoltă, tocmeau un asasin — şi afacerea era aranjată! Sau ardeau tot ce le stătea în cale.

„Göteborgs Morgenpost" anunţă că incendiile la instalaţiile industriale şi militare ale Suediei sunt din ce în ce mai numeroase. Ziarul observă just, că este, desigur, foarte ciudat, că toate aceste incendii industriale nelămurite până acum, care sunt mai numeroase ca niciodată, să fie puse în sarcina întâmplării. Mai curând s'ar putea ajunge la presupunerea — şi pentru aceasta există motive — că aceste incendii sunt opera sabotorilor plătiţi de o putere străină.

Cercurile suedeze care au fost avertizate prin cazul Rickmann, ar trebui să privească numai spre România, spre a întări bănuiala lor. De mai multe luni în regiunea petroliferă română se iveau mereu noui incendii grave, fără ca cineva să fi putut da de urmele cauzelor. Este cât se poate de ciudat că aceste incendii au dispărut complect, de când Generalul Antonescu a expulzat din ţară **şi a băgat, fără multă vorbă, la închisoare, câteva duzini de englezi, care se strecuraseră în regiunea petroliferă.**

Philipp Jordan, unul din cei mai cunoscuţi colaboratori ai lui „News Chronicle" scrie deasemenea un articol despre această temă. Philipp Jordan cere în ziarul său, organizarea unei noui revolte în Pustiu. Anglia trebue să ridice stindardul în Africa. O eliberare a lui Abd el Krim din captivitatea sa de pe insula Reunion ar fi egală cu pierderea unui cuirasat de luptă şi afară de aceasta cât pierderea a 10.000 de oameni curajoşi".

„Este o infamie şi un nonsens" exclamă Jordan, ca un bun cunoscător al caracterului britanic, „să afirmăm că noi am fi mai civilizaţi ca arabii!"

El se întreabă numai, dacă arabii nu consideră ca o insultă faptul, că sunt menţionaţi în aceiaşi categorie ca bandiţii asasini de pe Insula Piraţilor.

Pactul celor trei puteri

Rolul prinţului Konoye şi al d-lui Matschucka

Semnarea pactului militar dintre puterile Axei şi Japonia deschide perspective onui, de proporţii mari. Ofensiva politică a puterilor Axei, aşa cum s'a dovedit în discuţiunile politice dela Roma, îşi dă întâlnire cu puterea Japonie, şi astfel împreună formează baza de plecare a realizării eficace a drepturilor acestor trei mari puteri; participarea Japoniei se datoreşte în mare parte prinţului Konoye şi ministrului său de externe Matschucka, cari au pregătit intrarea Japoniei în noua ordine de viaţă a globului.

Führerul şi Ducele au reluat conducerea în Europa, pentru creiarea unei noui ordine; Japonia face acelaş lucru în spaţiul asiatic. Acest lucru a fost recunoscut reciproc şi această recunoaştere reciprocă formează baza alianţei militare, care se va opune ca un bloc unitar contra tuturor acelora, cari ar vrea să se amestece sau să se opună ordinei noui din Europa sau Asia. Cine ar îndrăzni acest lucru, se va lovi — aşa cum a accentuat ministrul de externe al Germaniei Von Ribbentrop — de forţa unită a unui bloc de 250 milioane de oameni. Acesta este un avertisment destul de serios, pentru cei ce ar îndrăzni să i se opună. Este avertismentul îndreptat contra provocatorilor de război, cari vreau continuarea şi chiar extinderea războiului de azi. Dar sensul adevărat al acestui pact însă este pacea în scopul creierii unei lumi cu viitor sigur şi independent de interesele engleze.

Cele trei puteri mari, unite de data aceasta prin pact militar, sunt primele puteri, cari au luptat de multă vreme pentru o nouă ordine între popoare, pentru libertatea şi independenţa oricărui popor, în spaţiul său de viaţă. Prin pactul dela Berlin, cele trei puteri au creiat fundamentul colaborării popoarelor tinere, cari prin creiarea ordinei interioare, pregătesc noua ordine exterioară pentru lumea întreagă. Prin urmare, pactul nu se îndreaptă contra nici unui popor. Din contră: fiecare popor, care recunoaşte legitimitatea lui şi contribue la plămădirea viitorului, este invitat să colaboreze. Blocul celor trei puteri, formează sâmburele.

Nu este lipsit de importanţă, faptul că ministrul de externe al Japoniei Matschucka a părăsit demostnrativ şedinţa Ligii Naţiunilor dela Genova în anul 1932, cu ocazia retragerii Japoniei din Ligă, şi că tocmai acest japonez a luptat pentru realizarea noului bloc de astăzi.

Adversarii Germaniei, Italiei şi Japoniei au fost întotdeauna aceiaşi. Ei sunt adversarii ordinei noui în general, pentrucă ei trăiesc încă lumea apusă a democraţiei, pe care o reprezintă pe deasupra intereselor naţiunilor, ci reprezintă interesele capitaliste şi suprastatale. Aceşti agitatori de războiu, au încercat să se opună revizuirii statului quo din lume. Ei exagerează puterile de care dispun şi deaceia s'a ajuns astăzi la războiu, pentrucă ei au încercat să împiedice revizuirea, pe care însă au grăbit-o.

Textul pactului arată clar scopurile ce le urmăreşte. Incheierea acestei alianţe este o operă cu mari perspective, pentrucă obligaţiunile se restrâng asupra celor trei mari puteri, cari luptă nu numai pentru o nouă ordine, ci sunt hotărîte să apere drumul ce-l urmăresc, contra oricărui obstacol, chiar cu armele atunci când va fi nevoie.

Germania, Italia şi Japonia şi-au creiat un instrument puternic pentru politica lor şi atunci când va fi nevoie pentru războiul lor. Anglia a fost dela început aceia, care a vrut să câştige războiul cu ajutorul altor popoare şi de aceia a căutat să-l extindă. Victoria armatelor germane a împiedicat realizarea planurilor engleze în Europa. Deaceia, Anglia îşi îndreaptă speranţele de data aceasta, departe, în lumea largă. Atacul nereuşit asupra portului Dakar este dovada acestei politici. In disperarea sa, Anglia încearcă să provoace în orice colţ al pământului — acolo unde poate — conflicte şi incendii, în special la popoarele paşnice, pentru a le atrage în războiul Angliei. Anglia nu poate oferi nimic acestor popoare, din contră, puterile Axei şi Japonia şi-au creiat prin pactul dela Berlin un instrument puternic, care asigură viitorul lumii noui. Rareori a avut un pact militar un conţinut politic şi o importanţă universală, aşa cum are pactul ce s'a semnat la Berlin.

FAPTE ȘI COMENTARII

Puterea lui A. C. Cuza

(Continuare din pag. I-a)

Să le arătăm acest întreg corp de doctrină, acești morți învii cari de cincizeci de ani, numai prin A. C. Cuza vorbesc...

Să le amintim deopotrivă că soluțiile pe care A. C. Cuza „nu le avea", ei le-au folosit totuș, ei înșiși, atunci când și-au închipuit că pot să uzurpe puterile de comandă!

„Inlăturarea partidelor", în favoarea unui corp național întreg și unit, este unul din elementele doctrinei lui A. C. Cuza încă din 1906 când apăreau articolele „Ai noștri". Tot A. C. Cuza o propune fostului Rege, la șease luni numai după restaurație — pentru ca să n'o aplice, falsificând-o de altfel esențial, decât guvernul de crimă al lui Armand Călinescu. Dar când A. C. Cuza revendică paternitatea doctrinei, aceiași oameni cari-l acuzau că n'are soluții — și cari acum îl furau! — se grăbesc să-i sugrume glasul, IL CENSUREAZA! Și rămân astfel ei singuri proprietarii aceleeași gândiri... pe care-au negat-o.

Procese sfârșite... Lângă atâtea crime, — simplele infamii numai, și chiar acest furt intelectual se poate pricepe!

Dacă mi-va fi îngăduit să las la o parte pasagii, care pot fi numai ale mele, în [illegible] A. C. Cuza vrea să mă vadă cu o generozitate pe care nu știu s'o merit, scrisoarea lui totuș trebue citită în [illegible]urile ei limpezi, așa cum sunt scr[illegible], recitită între rândurile ei mai ales [illegible] care solicită desigur un ochi mai ate[illegible]. Iată aici, destul de scurt, atât de concis, cuvântul de altă luptă al ace[illegible] om de miracol care toată viața lui s'a priceput să trăiască activ, atent, [illegible] care va cunoaște până la ultimul ceas secretul rar de a nu fi putut obosi...

Scumpe amice, Domnule Toma Vlădescu,

Cetind articolele dumitale cu privire la „Memoriul" meu dela 20 Septembrie 1930, presentat [illegible] Regelui, mă grăbesc a-ți exprima viile mele mulțumiri.

Acest Memoriu a fost cu totul uitat, în momentul tocmai — Acest Memoriu [illegible] se aplică! Această adevărată cum observai foarte bine, — **(urmează rânduri pe cari le** descoperire vine să confirme în[illegible]dată.... această constatare are și o valoare **pot păstra)** și pentru mine..., personală pentru care îți păstrez întreaga mea recunoștință, Primește, dar, te rog, [illegible] mulțumirile mele, asigurarea vechei mele bune priete[illegible]-ți păstrez.

A. C. Cuza.

Am păstrat acestei scrisori — pe care mă scuz numai s'o fi amputat de generozități excesive — i-am păstrat însă punctuația ei atâta de justă, de atât de adânci ecouri, și sublinierile deopotrivă care sunt tot ale lui A. C. Cuza.

O scrisoare a d-lui prof. A. C. Cuza, adresată d-lui Toma Vlădescu, e censurată de vechiul regim! D. A. C. Cuza arată paternitatea unor soluții — înlăturarea partidelor — care i se falsificau și i se furau. Dar censura lui Armand Călinescu sugruma glasul lui A. C. Cuza.

Biruința!

Dar A. C. Cuza va fi avut alt destin — mult dincolo de procesele care ne agită, și dincolo chiar de atât mărunt scandal din viețile noastre comune. Calomniile nu l-au putut dărâma — și toate oprimările au rămas streine, s'au frânt lângă omul acesta de atâta puternic granit. Puterea lui, aici s'o vedem!

— „Ei ucid, ei rup și blestemă, spune undeva Marc Aureliu în gravele lui reflecții. Dar asta împiedică oare gândirea să rămână adevărată, înțeleaptă și justă?

Cum te-ai păstra tu ca o fântână nesecată — și pe care n'o pătează nimic?, întreabă el deopotrivă: „Numai așa, păstrându-te la fiecare ceas din vieață, liber, binevoitor, simplu, modest..."

Cei cari au fericirea să-l știe, il recunosc pe A. C. Cuza aici! Liber într'adevăr, binevoitor, simplu... Așa a trăit, — așa trăește și azi. Marea biruință nu este poate, atât, să dai porunci, — dar să nu ți se impună ție nimic, legile să nu te poată atinge când sunt injuste și să-ți rămână indiferente. A. C. Cuza trăește bogat această splendidă libertate pe care nu sunt mulți muritori s'o cunoască...

Legile morale, el nu le suportă, — fiindcă el le dictează. Și evoc aceste zile aspre când Armand Călinescu propunea prietenilor lui A. C. Cuza nu știu câte locuri în parlamentul pe care-l făcea. Adunați în grabă de pretutindeni, revolta acestor admirabili luptători a fost unanimă, dela cele mai spontane indignări. — ...Nu colaborăm cu asasinul! Nu mergem cu Chiorul!! — până la formulările cele mai academice.

Doar unul singur nu putea să priceapă: — era A. C. Cuza: — Dar d-lor dați-mi voe!.. Dați-mi voe.., Apoi nu e vorba să colaborăm! E vorba să PROTES-TAM... Da, să protestăm! Și trebue să fim acolo!

Ah!, admirabilul cuvânt... El trebuia să-l rostească! Desigur... Dar va rămâne înfrânt...

...Când a înțeles scrupulele noastre, n'a mai zis niciun cuvânt, a rămas să privească închis, absent — și un fior de tristețe părea să-i rănească toată figura.

...Lumea era mai tristă decât credea! Mai urâtă decât a putut el s'o vadă...

Aceste vieți care nu erau „libere"... Și acești oameni cari se puteau lăsa bănuiți... Bănuiți că „vor" să „colaboreze"!

Astfel a trecut el prin vieață, — incompatibil cu păcatul, incapabil să-l creadă posibil. Cu aceste legi morale, pe care el le zidește în ordinea însăși a Statului, A. C. Cuza a isbutit să dea naționalismului nostru așezările lui fundamentale, pe care nu mai rămâne decât să le pricepem și să le știm, — și să ne dea, nouă tuturor mai ales, sentimentul întreg că am trăit Adevărul, și că am regăsit cu el pe cei mai îndepărtați strămoși! Sentimentul în sfârșit, al marilor datorii împlinite...

...Ca în seara aceea, la orele 3 dinspre ziuă, când l-am văzut la hotel după ultimul consiliu de coroană în care se găsiau frânte și ultimele noastre hotare! Brațele lui întinse, exprimau atâta stupoare, atâta revoltă...

— Dac'am fi fost lăsați... Dac'aș fi fost ascultat!, a putut el să spună! Eu totuș... am fost împotrivă... Apoi a murmurat: Eu mi-am făcut datoria!

Și apoi, când zorile încercau să spargă întunericul din ferestre, el s'a pierdut printre umbrele din hotel, în sus, pe scări, cu surâsul lui împietrit, — dar rămânând par'că să vegheze el singur, peste atâta apăsătoare noapte, acelaș, inflexibil și grav, ca un părinte al Patriei...

...El și-a făcut Datoria.

TOMA VLĂDESCU

„...cu brațul lui ridicat, în sus,—elegantul gest care nu-l părăsește!—"...

Protestarea d-nei Iridenta Moța

Reproducem mai jos articolul de justă indignare pe care d-na Iridenta Moța l-a publicat deunăzi în Libertatea.

Articolul cuprinde fără îndoială una din cele mai îndreptățite protestări — și care va trebui auzită!

E vorba într'adevăr de atâți indivizi din presă și de pretutindeni, cari până acum două luni chiar nu mai găsiau destule invective împotriva Gărzii de fier și a naționaliștilor în general, — dar cari astăzi manifestează un foarte desgustător entuziasm pentru regimul naționalist!

Hienele astea însă vor trebui să tacă. Impotriva lor protestarea noastră s'a auzit încă din prima zi, dela primul număr al acestui ziar!

Astăzi văduva martirului dela Majadahonda, cu toată autoritatea marei sale jertfe, aruncă un emoționant strigăt de Adevăr, de Dreptate și de Decență. Și în el noi ne vom îngădui să cuprindem deopotrivă întreg naționalismul românesc ultragiat.

T. V.

La o parte!...

Nu e mult de când sufletul încătușat în lanțuri și cu presimțiri de mormânt, primea lovituri de suliți și lacrămi de sânge picurau pe nesfârșitul altar al jertfei pentru Patriei! Multe au fost sufletele acelea încremenite de durere care într'o îngerească lepădare priveau cum roua rubinie a sufletului lor uda pământul ars al țării; iar din împletirea suferinții lor creștea coroana durerii românești. Lovituri de suliți ne-au străpuns sufletul și răni adânci sângerează încă! Deaceea vă strig — la o parte — vouă ce ați cădelnițat tămâind pe „înțelepții" și „marii oameni de stat" din trecutul apropiat, făcând cor cu toți tămâitorii unei epoci de satanică domnie. Vouă ce în treacăt și pe furiș ați suflat peste rănile de chin ale unei generații de martiri, — nu din bărbăția unei credințe curate și nici din dârzenia unei tribune înalte de apărare a intereselor vitale românești. Ci din aceiaș înțelegere a babei din poveste, care ducându-se la biserică aprindea lumânări mari înaintea icoanei Maicii Domnului, a Mântuitorului și celorlalți sfinți; iar la plecare, pe peretele unde este pictat iadul — lipea câte o luminiță și pe nasul diavolului. Iar când au întrebat-o oamenii „de ce faci așa babo?" ea răspundea:

— „De, maică, nu se știe dacă pe lumea cealaltă nu-mi va fi de folos și dracul".

La o parte — voi — care din pana voastră v'ați făcut suliți de tortură a sufletului legionar. In lături voi ce din tribuna de apărare a nației, ați transformat-o în tarabă de vânzare de neam. Voi ce-ați asmuțit fiara apocaliptică asupra tineretului sfânt, năzuitor de străluciri romane — la o parte — voi ce 'nchiote de bucurie diavolească, cântară-ți osanale călăilor scăldați în sânge legionar. Nu vă apropiați lași și trădători — în sufletele noastre și astăzi ne înspăimântă insula șerpilor iar mistrețul rănit și azi se simte urmărit. — Nu vă apropiați — vorbele voastre sunt ca balele veninoase și ne murdăresc. Voi sunteți trădătorii de eri și de mâine — în tânguiri lașe, voi plângeți la mormântul țării după ce voi l-ați săpat; plângeți nu din dragoste de dreptate, nu din străfund de conștiință deșteaptă — ci din perfidie și din lașitate.

Voi care ați transformat în tarabe de vânzare și îmbogățire biserica împrăștiitoare și îndrumătoare de dreptate și adevăr, de apărare și înălțare românească. La o parte voi toți cu sunete stridente și false, voi toți ce răsăriți ca ciupercile printre ruinele patriei noastre. Laudele voastre nu le primim și lamentările voastre ne scârbesc. Voi cei nechemați și nepregătiți sufletește — la o parte.

Anvonul grăitor și îndrumător de neam rămâne celor ce din slavă își fac un apostolat și din iubire de țară o țintă?

De sub ruinele patriei și din cenușa jertfei totale LEGIUNEA se înalță luminoasă și pășește pe drumul de strălucire a României de mâine.

Iridenta I. Moța

„Libertatea" 27 Oct. 1940.

STATELE - UNITE BLOCHEAZA DEPOZITELE ENGLEZE DE BANI

Casa Albă a dat un decret prin care se blochează toate transferurile de premii al societăților engleze de asigurare din America, eveniment ce pare să însemne sfârșitul finanței engleze și în acelaș timp să arate clar cari sunt inrile de premii ale societăților englezi. Este vorba în cazul de față, de sume de bani ce depășesc anual cifra de 100 milioane dollari. America a luat această dispoziție din cauza societății U. S. Maritime Commission, care a cerut cu câteva zile înainte societății Lloyd, asigurarea vaporului american „America", ce urma să călătorească în Pacific. Anglia pierde sume importante, cari ocupau un loc de frunte în balanța de plăți a Imperiului. **Iar** *din alt punct de vedere, hotărîrea Americii, dovedește neîncrederea americanilor în posibilitățile de plată ale celei mai mari societăți de asigurări engleze, care întocmai ca celelalte firme engleze de asigurări, se află în fața unor greutăți de neînvins.*

O revistă de asigurări din New-York, cifrează pierderile, pe cari are să le plătească o societate engleză de asigurare în primul an de război, la un milion lire sterline.

America iberică vrea să fie independentă

Vor reuși Statele Unite să atragă și celelalte state ale continentului american, în jocul manevrelor sale politice și economice?

Statele principale ale Americii spaniole ca: Argentina, Chili și Mexic au considerat suveranitatea politico-economică drept parte integrantă a suveranității lor naționale. Ținuta lor a fost clară și consequentă atât înainte cât și după conferința dela Havana, Brazilia din contră, a fost încă din timpul imperial o oază în cercul statelor pan-americane. A recunoscut numai formal doctrina Monroe și a sacrificat totdeauna și peste tot interesele sale economice, ba adesea chiar suveranitatea ei politico-economică. Cine nu se gândește încă la declarația Hull din 1937, îndreptată contra comerțului germano-brazilian, la interzicerea compensațiilor pentru bumbac sau la celelalte dificultăți făcute schimbului de mărfuri germano-brazilian?

Brazilia și compromisurile economice

Se înțelege că Statele Unite ale Americii de Nord, au avut adesea motive să laude posibilitățile de adaptare ale politicii comerciale braziliene. Noi nu negăm că situația Braziliei a fost totdeauna grea. Nicio țară Sudamericană nu a avut vreodată poziția centrală, unde își dădeau întâlnire luptele de rivalitate dintre Germania și America de Nord, ca Brazilia. Intotdeauna i s'a oferit compromisuri și de aceia e de mirat la prima privire, că Brazilia astăzi, deși prețuiește comerțul cu Germania, a făcut totuși deodată o întorsătură de 180 de grade și a luat poziție contra monopolului comercial al Americii de Nord, pe un ton, care amintește limbajul întrebuințat de Argentina.

Ziarul de seamă brazilian, „Journal do Brazil" și alt ziar important „Journal do Commercio" au scris comentari critice, prin cari avertizează Statele Unite, amintind pericolul ce-l prezintă eventualitatea unui războiu economic pe Continent, prin lipsa de desfacere a produselor de export americane, iar ziarul „Correio da Manha" — care nu poate fi câtuși de puțin bănuit de prietenie față de Germania — laudă și prețuiește metodele comerciale germane, pe cari mai înainte le combătea.

Cauzele schimbării de poziție

Când acum câteva zile parlamentul nord-american s'a opus voinței țărilor sud-americane și a aprobat o jumătate miliard dolari pentru cumpărarea produselor de export din țările Americii latine, ca și când țările Americii de Sud ar fi abdicat și deci ar fi primit să fie puncte de susținere militare pentru America de Nord în Indiile apusene și în America de Sud, sau ceva mai mult, chiar pionii economici în lupta Americii, — agricultorii sud-americani, cari până atunci erau orientați spre America de Nord, s'au văzut foarte înșelați în așteptările lor. El au cerut să vorbească președintelui Vargas și au spus că nu sunt împiedicați în căutarea de noui piețe, nici de America de Nord și nici de blocada engleză și de aceia au spus că încercarea Americii de a le impune cartelul forțat, este egală cu transformarea Braziliei în colonie.

Cari sunt cauzele acestei schimbări de poziții? La această întrebare nu se poate ușor răspunde. Exportul de cafea și bumbac, cheia exportului în San Paolo, a scăzut anul acesta cu mult față de anul trecut. Bumbacul a trecut în locul al doilea în exportul Braziliei, și este pe cale de a pierde și acest loc, câștigat cu multă muncă și sudoare. Exportul de carne — se înțelege nu spre America de Nord ci spre Europa — a devenit astăzi foarte important. Carnea este un produs Sud Brazilian, adică se întâmplă astăzi o schimbare în structura comerțului brazilian dela centru spre Sud, deci steaua lui Sft. Paolo scoboară. Statele Unite ale Americii de Nord nu pot schimba această situație și deaceia încearcă, prin planul cumpărărilor, să prelungească blocada, așa cum se recunoaște în cercurile braziliene.

A cumpăra ceva, numai pentrucă lipsește posibilitatea de consumare sau pentrucă producția este excedentară, este pur și simplu o desamăgire, dar în niciun caz nu poate să lase să se întrevadă adevăratele intenții.

In această situație se află Argentina, adică planuri de cumpărare în Statele Unite bazate pe criteriul intransigenței. Producția de porumb a Argentinei din anul acesta, este foarte mare. Dar se va vedea silită să ardă o mare parte din aceasta numai datorită guvernului Nordamerican. Prin primele de export pentru porumb acordate de America de Nord, prețul porumbului argentinean este monopolizat. Anglia intenționa să cumpere porumb argentinean contra livrări de cărbune, de care Argentina, săracă în cărbune, are nevoie urgentă ca de pâine zilnică; dar prin manevra economică a Americii de Nord, a fost silită să vândă la prețuri derizorii. Argentina era silită la aceasta. Dar nu numai atât; astăzi s'a dovedit, că exportul de porumb în America de Nord, a influențat rezervele necesare consumației interne.

Astfel, Statele Unite sunt nevoite să importe porumb — se înțelege din Argentina și anume la prețuri scăzute, și astfel Argentina se străduiește să compenseze această mare jertfă financiară.

Aceste metode se întrebuințează între „vecini prieteni". Ele dovedesc îndoiala ce a existat în America iberică încă dela început în planurile nordamericane de carteluri, și statele sudamericane pare că au înțeles să pornească pe un drum independent, care nu poate fi decât cel spre Europa.

In anumite țări din America Centrală și din indiile apusene, unde puterea politică și economică a Statelor Unite este încă mare, poate să se întâmple lucrurile și altfel. Dar ținuta marilor state din America de Sud, este clară și luptă pentru libertatea comerțului cu Germania și Europa.

Autarhia cauciucului IN AMERICA

Cauciucul sintetic, un concurent serios

Experiența războiului european, a arătat cât de slab este aprovizionată America cu cauciuc. Țările de peste Atlantic nu dispun până acum de vreo rezervă de cauciuc, nici natural și nici sintetic.

Având în vedere situația politică extrem de gravă în Orientul îndepărtat și nesiguranța ce există asupra posesiunilor coloniale franceze și olandeze, America se teme de greutăți în ceiace privește aprovizionarea sa cu cauciuc. Malakka a exportat în anul 1939 362.000 tone, iar Indiile Olandeze 370.000, ceiace înseamnă că 90 la sută din producția mondială de cauciuc provenea numai din aceste ținuturi.

Deaceia încercările Americii de a deveni autarhică, au fost intensificate. Astfel s'a pornit la acțiune, sub planul englez Stevenson, speculându-se asupra prețului cauciucului dela 3 la 19 cents.

Atunci s'a început pentru prima dată să se adapteze posibilitățile de producție și în acest timp industriașul Ford a făcut investițiuni importante, căutând să-și asigure locul prim în importul cauciului brazilian. Dar societatea „Fordlandia", instalată în spațiul Amazoanelor, a fost o greșeală, pentrucă desvoltarea pomilor de cauciuc a fost împiedicată de paraziți. Pe o suprafață de 20.000 de ha., plantată în anul 1927, se află 900.000 de arbori de cauciuc. O a doua plantație a făcut Ford în ținutul Tapajoz, unde se află 2.700.000 de arbori. Deși pomii sunt fructiferi după 7 ani, în anul 1941 se speră să se recolteze 15.000 tone de cauciuc. Față de capitalul investit de Ford (aproape 9 milioane dolari și urmează să se investească încă 11 milioane), afacerea aceasta nu este deloc rentabilă.

Societatea Firestone Tire and Rubber et Co., a făcut plantații în Iberia. Și aici s'au putut recolta pe o suprafață de 67.000 ha. abia 3000 tone cauciuc. Firma Goodyear Tire and Ribber Co., posedă în Sumatra 94.000 Acres, dintre cari 60.000 sunt încă de pe acum productivi. Afară de aceste societăți, există încă o serie întreagă de societăți mici americane, ce posedă plantațiuni de cauciuc în Indiile Olandeze. In Sumatra se află în total 200 mii de ha. sub control american, dintre cari jumătate sub controlul firmei US. Rubber Co.

Dar aceste cantități joacă un rol aproape neînsemnat în consumul total al Americii. Deaceia USA intenționează să se ocupe îndeaproape de problema plantațiilor de cauciuc și o primă măsură a fost instalarea a patru stațiuni de experimentare în America Iberică, pentru a deveni independentă în Extremul Orient.

Punctul de plecare al acestei întreprinderi, îl formează cercetările institutului US. Bureau fo Plant Industry din anul 1925. Dar sumele cerute în valoare de 1 milion dollari au fost refuzate de congres, pe motivul, că producția de cauciuc sintetic poate fi curând sporită.

Alături de patenta germană Buna, există în USA astăzi încă 5 patente pentru fabricarea cauciucului sintetic, dintre cari cele mai cunoscute Thiokol Neoprens și Corseal. In anul 1939, producția a fost deabia de 4000 tone, deoarece cauciucul sintetic era prea scump și deaceia nu era întrebuințat decât pentru scopuri speciale. De data aceasta însă, se pare, că se va da o mai mare atenție fabricării sintetice a cauciucului, și astfel consiliul înarmărilor din America speră, ca în cursul unui an, să poată fabrica destul cauciuc sintetic, spre a înlocui cauciucul natural.

Cauciucul sintetic

In momentul de față se construiește o fabrică, care să poată produce zilinc 10.000 lbs. Rămâne de văzut, dacă și această cifră va fi suficientă și înainte de toate dacă rezultatele vor îndreptăți construirea unei adevărate industrii sintetice. Cert este, că producția Ostasiatică va avea de luptat în viitor cu un concurent serios, anume cauciucul sintetic, care de data aceasta, însăși în America ocupă teren. In plus, după procedeul „Reclaimed Rubber", cauciucul vechi se regenerează și se dă din nou în circulație, astfel că, și acest procedeu concurează cauciucul natural. S'a produs pe această cale 260.000 tone, ceiace reprezintă 65 la sută din consumația Americei. Din punct de vedere tehnic, acest cauciuc regenerat nu poate fi întrebuințat peste tot, decât în procente reduse de amestec.

USA, care din punct de vedere politic au și început să reia moștenirea imperiului, se pregătesc de data aceasta, să distrugă monopolul englez asupra materiilor prime.

Identitatea sabotorilor englezi este definitiv stabilită

După cum ne amintim, englezii au încercat nu de mult să arunce în aeri Porțile de Fer ale Dunărei cu ajutorul armelor și materiilor explosive introduse prin contrabandă. Ofițerii, inginerii și marinarii care au participat la aceasta au fost atunci expulzați din țară. Acum a fost descoperită la Giurgiu, într'un loc de unde s'au retras apele, o ladă, care conținea, pe lângă diferite obiecte technice și arme, și hârtiile personale ale englezilor care au participat atunci la această afacere, astfel că azi nu mai este posibilă nici o îndoială în privința identității sabotorilor englezi.

Tip. „UNIVERSUL", Str. Brezoianu 23—25